

[Εάν δεν μπορείτε να διαβάσετε το παρακάτω κείμενο, που είναι γραμμένο σε πολυτονικό, κατεβάστε την κατάλληλη γραμματοσειρά [εδώ](#)
Εναλλακτικά, διαβάστε το τώρα σε μορφή [.pdf](#)]

ΙΟ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΣΑΜΗΔΕΣ

του Κωνσταντίνου Χολέβα

Πολιτικού Έπιστήμονος

Τόν τελευταίο καιρό γίνεται και πάλι συζήτηση για τους "Τσάμηδες". Η αλβανική προπαγάνδα επαναφέρει ένα ζήτημα τό οποίο δημιουργεί αρνητικό κλίμα στις έλληνοαλβανικές σχέσεις και προκαλεί ήδη τήν ανησυχία πολλών Έλλήνων, ιδίως στις περιοχές που συνορεύουν μέ τήν Άλβανία, δηλαδή στους Νομούς τής Δυτικής Μακεδονίας και τής Ήπείρου. Γιά νά δώσουμε μιά σύντομη εικόνα του θέματος κατά τρόπο κατανοητό από τόν αναγνώστη παρουσιάζουμε δέκα έρωτήσεις μέ τίς αντίστοιχες απαντήσεις για τό θέμα των Τσάμηδων.

1) **Τί σημαίνει ή όνομασία Τσάμης;** Μέ τό όνομα αυτό έννοοῦμε μία ομάδα Μουσουλμάνων πού έζησαν στην Θεσπρωτία από τόν 17ο μέχρι τά μέσα του 20οῦ αιώνας. Η λέξη αποτελεί παραφθορά του όνόματος Θύαμης, όπως ήταν γνωστός στην αρχαιότητα ο ποταμός Καλαμάς.

2) **Πώς βρέθηκε στην Θεσπρωτία αυτή ή ομάδα;** Οί Τσάμηδες αποτελούν τούς απογόνους έξιςλαμισθέντων Όρθοδόξων Χριστιανών τής Ήπείρου. Πολλοί απ' αυτούς έξιςλαμίσθησαν βιαίως μετά τήν άτυχή εξέγερση του Έπισκόπου Τρίκκης Διονυσίου (του "Σκυλοσόφου") στις αρχές του 17ου αιώνας, ενώ άλλοι προσεχώρησαν έκούσίως στό Ίσλάμ για νά αποκτήσουν αξιώματα (Σπαχήδες) . Η αλλαγή θρησκεύματος οδήγησε πολύ γρήγορα και στην μεταστροφή τής έθνικης συνειδήσεως. Έγιναν Τουρκαλβανοί και φανατικοί διώκτες των Ρωμηών. Τοῦτο μαρτυρεί ότι ή Όρθόδοξη Πίστη αποτελεί ένα ισχυρότατο στοιχείο τής έθνικης μας ταυτότητος.

3) **Πώς παρέμειναν στον έλλαδικό χώρο μετά τήν ανταλλαγή των πληθυσμών;** Βάσει τής συνθήκης τής Λωζάννης του 1923 οί Άλβανόφωνοι Μουσουλμάνοι τής Θεσπρωτίας κρίθηκαν ως "άνταλλάξιμοι". Όμως ή τότε Κυβέρνηση του Στρατηγού Θεοδώρου Παγκάλου δέν τούς έστειλε στην Άλβανία μέ τήν έλπίδα ότι ή χειρονομία αυτή θά μετροῦσε θετικά στις σχέσεις μας μέ τό νεοσύστατο αλβανικό κράτος. Δυστυχώς από τότε μέχρι σήμερα ή έμπράκτως έκδηλούμενη καλή διάθεση τής χώρας μας δέν αποδίδει τά αναμενόμενα από αλβανικής

πλευράς. Βλέπουμε άλλωστε την άρνητική στάση των Τιράνων έναντι των Βορειοηπειρωτών.

4) **Γιατί κατηγορούνται για άνθελληνική δράση;** Κατά την Ιταλική επίθεση έναντι της χώρας μας τρία από τα δεκατέσσερα συμπράξαντα αλβανικά τάγματα ήταν στελεχωμένα από Τσάμηδες, που έπεδόθησαν σε άκατονόμαστες άδικοπραγίες. Στην διάρκεια της Κατοχής οι Τσάμηδες έγιναν οι καλύτεροι συνεργάτες των Ιταλών Φασιστών και διέπραξαν μύριες όσες βιαιότητες εις βάρος των συγχωριανών τους Όρθοδόξων Ελλήνων. Μέ οργανωτή την Αλβανική Έθνική Επιτροπή (ΖΙΛΙΑ) και αρχηγούς την περιώνυμη οικογένεια Ντίνο Μπέη διέπραξαν λεηλασίες, σφαγές και δολοφονίες και έμπρησμούς κατοικιών. Σύνημά τους ήταν ότι όλη η Ήπειρος μέχρι και την Πρέβεζα πρέπει να γίνει αλβανική! Μετά την συνθηκολόγηση των Ιταλών οι Τσάμηδες συνεργάστηκαν με τους Γερμανούς κατακτητές και συνέχισαν τα εγκλήματα με άποκορύφωμα την μαζική εκτέλεση 49 προκρίτων της Παραμυθιάς στις 29/9/1943.

5) **Πώς έφυγαν από την πατρίδα μας;** Οι Τσάμηδες κατεδιώχθησαν από τις ομάδες Έθνικής Αντιστάσεως του Ναπολέοντος Ζέρβα (ΕΔΕΣ) . Αποφασιστικές ήταν οι ελληνικές νίκες στην πρώτη μάχη της Μενίνας (Νεράιδας) στις 17 και 18/8/1944 και στην δεύτερη μάχη της Μενίνας στις 20 και 21/9/1944. Πολλοί Γερμανοί και Τσάμηδες κατέφυγαν για να σωθούν στην Αλβανία, τους δε ένόπλους Τσάμηδες ακολούθησαν και οι οικογένειές τους.

6) **Υπάρχουν καταδίκες εις βάρος τους;** Βεβαίως. Τό 1945 τό Είδικό Δικαστήριο Δοσιλόγων Ίωαννίνων κατεδίκασε έρήμην 1930 Τσάμηδες επί συνολικού πληθυσμού 19.000 (Ό ένας στους δέκα ήταν εγκληματίας πολέμου!). Πολλοί κατεδικάστησαν στην ποινή του θανάτου, αλλά εύρίσκοντο ήδη ασφαείς στην Αλβανία, ενώ η αγροτική περιουσία τους απέδόθη βάσει νόμου στους άκτήμονες της πςεριοχής που είχαν ζήσει "στό πετσί τους" την άγριότητα των Τσάμηδων. Σήμερα ζούν στην Ελλάδα μόνο 56 Τσάμηδες.

7) **Πώς επανήλθε τό θέμα στην επικαιρότητα;** Τό ζήτημα των Τσάμηδων επανήλθε τά τελευταία χρόνια από μία οργανωμένη έκστρατεία της αλβανικής προπαγάνδας, η οποία στηρίζεται και από τά δύο μεγάλα κόμματα, Δημοκρατικό και Σοσιαλιστικό. Αναφέρουμε ένδεικτικά ότι τόν Νοέμβριο του 1999 ό Απελευθερωτικός Στρατός του Κοσσυφοπεδίου άπεφάσισε την συγκρότηση "Άνεξάρτητης Ταξιαρχίας της Τσαμουριάς". Η πολιτική Όργάνωση "Τσαμερία" ιδρύθηκε στά Τίρανα τό 1991 και πραγματοποιεί εκδόσεις "Ντοκουμέντων" μέ την ύποστήριξη της Γενικής Διευθύνσεως των Αρχείων του Αλβανικού Κράτους. Τόν Ιούνιο του 2000 τό Δημοτικό Συμβούλιο των Τιράνων έδωσε τό όνομα Τσαμουριά (δηλ. Θεσπρωτία) σέ ένα από τους δρόμους της αλβανικής πρωτεύουσας και στην εκδήλωση αυτή ό πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Σαλί Μπερίσα ζήτησε την "επίλυση του Τσάμικου ζητήματος". Στις 25 Ιουλίου 2000 η Έπιτροπή Έξωτερικών Υποθέσεων της Αλβανικής Βουλής άνεκοίνωσε ότι

ή Τσαμουριά αποτελεί έθνική υπόθεση για τή Άλβανία καί ότi θά "διεκδικήσουμε τήν έπιστροφή τών περιουσιών τών Τσάμηδων" ! Στόν κρατικό τηλεοπτικό δίαυλο ΕΤ-3 δηλώσεις περί ύπάρξεως άνοικτοϋ θέματος Τσάμηδων έκαναν προσφάτως ό Άλβανός Σοσιαλιστής ήγέτης Φάτος Νάνο καί ό άρχηγός τών έξεγερθέντων Άλβανών στά Σκόπια Άχμέτι.

8) **Τί έπιδιώκει ούσιαστικά ή Άλβανία;** Έκ πρώτης όψεως τό σημερινό αίτημα φαίνεται νά έπικεντρώνεται στην έπιστροφή τών περιουσιών τών Τσάμηδων, ήδη όμως άρχίζει νά διαφαίνεται καί ή έδαφική διεκδίκηση για τήν περιοχή τής Θεσπρωτίας καί εύρύτερα για τήν έντός Έλληνικης Έπικρατείας Ήπειρο. Οί Άλβανοί τών Σκοπίων δημοσιεύουν άναφандόν στό Διαδίκτυο χάρτη μέ τά "έθνολογικά σύνορα τής Άλβανίας", όπου περιλαμβάνονται ή Καστοριά, τά Ίωάννινα, ή Πρέβεζα κ.ά.! Πάντως σέ ένα βαθμό ή προπαγάνδα περί Τσάμηδων χρησιμοποιείται καί ως άντιπερισπασμός για νά ξεχάσουμε τήν συνεχιζόμενη καταπίεση τών δικαιωμάτων τών Έλλήνων έντός Άλβανίας.

9) **Ποιά πρέπει νά είναι ή αντίδρασή μας;** Η Κυβέρνηση καί οί διπλωματικές μας ύπηρεσίες πρέπει νά διακηρύττουν καί πρός τήν Άλβανία καί πρός κάθε άλλη χώρα ή Διεθνή Όργανισμό ότi έμεις δέν συζητοοϋμε καν τό θέμα , διότι δέν είναι δυνατόν νά δικαιωθοϋν οί έγκληματίες πολέμου ή οί ύποβόσκουσες έδαφικές διεκδικήσεις. Σέ επίπεδο δέ ιδιωτικών καί πολιτιστικών φορέων πρέπει νά άπαντοϋμε μέ έπιχειρήματα σοβαρά καί κατανοητά άπό τό διεθνές κοινό. Πρωτίστως δέ όφείλουμε όλοι μαζί , Κυβέρνηση, Κόμματα, Έκκλησία καί πολίτες, νά ζητοϋμε τόν σεβασμό τών δικαιωμάτων τής Έλληνικης Κοινότητας στην Άλβανία.

10) **Ποιοί άλλοι προσπαθοϋν νά έκμεταλλευθοϋν τό θέμα αυτό;** Τό κατασκευασμένο άπό τήν Άλβανία ζήτημα προσπαθεϊ νά αξιοποιήσει καί ή τουρκική προπαγάνδα εις βάρος μας, όπως φαίνεται καί άπό τήν ιστοσελίδα τοϋ Τουρκικοϋ Όπουργείου Έξωτερικών στό Διαδίκτυο (INTERNET). Άρα τό θέμα χρειάζεται προσοχή έκ μέρους μας καί όχι άδιαφορία. Έχουμε διαπιστώσει κατά τίς τελευταίες δεκαετίες ότi όποτε ύποτιμήσαμε προπαγανδιστικά τεχνάσματα γειτονικών χωρών βγήκαμε ζημιωμένοι (π.χ. Μακεδονικό).

.....